СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 117. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 17-го червня 1943. No. 117. Jersey City, N. J., Thursday, June 17, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ ПРОТИ ІЗОЛЯЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Комітет палати репрезентантів для заграничних справ ухвалив змодифікувану резолюцію конгресмена Фулбрайта, котра стоїть за створення відповідної інтернаціональної машинерії з відповідною владою до встановлення й удержання справедливого й тривалого мира; резолюція заявляється теж за участь Злучених Держав у такому інтернаціональному тілі.

Конгресмен Фулбрайт описав свою резолюцію словами: „Вона є позитивним виреченням ізоляційної політики й дефінітивною заявою, що ця країна бажає співпраці з іншими державами у заходах коло створення агенції, що має на ціли заведення й удержання тривалого мира".

Дебата й голосування над резолюцією була несподіваною. Комітет взявся до три-дневої студії над резолюціями в цій справі, а по трьох днях поставив справу на порядок дня. Резолюцію Фулбрайта принято одноголосно. Члени комітету постановили добиватися приняття цеї резолюції на повній палаті репрезентантів; провідник більшости заявив уже, що він не має нічого проти цього. Супроти одноголосного ухвалення цеї резолюції в комітеті сподіваються її ухвалення в повній палаті, але передбачують опозицію проти неї в сенаті.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ВСТАНОВЛЮВАННЯ ХАРЧОВОГО „ЦАРЯ".

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт заявився рішучо проти ріжних проєктів встановити одного чоловіка для повної контролі над усіми справами харчів. Він назвав плян конґресових ґруп у тій справі абсурдом.

Президент заявив теж, що він не покинув думки про потребу субсидій для обниження цін на харчі й взагалі зниження коштів життя. Він кинув визов противникам цього пляну подати якийсь кращий плян.

Майже вся пресова конференція в Білому Домі була присвячена справі харчів. Президент зробив на ґазетярів враження, що він думає вести далі акцію за зниження цін на мясо, масло й каву при помочі субсидій.

МАЮТЬ ПРЕДЛОЖИТИ ЩЕ ВИЩИЙ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОН.

ВАШИНГТОН, — Секретар скарбу Генрі Морґентав відбув годинну конференцію з конгресовими провідниками в справі податків. Секретар предложив конференції, які додаткові податкові потреби має уряд, і радив ухвалити для них відповідний закон. Секретар домагався ухвалення закону, з якого уряд міг би дістати 16 біліонів долярів додаткового приходу. Конґресмени й сенатори одначе передбачували великі трудноці для такої ухвали й були певні тільки щодо ухвалення закону на додатковий податок у сумі 5 біліонів долярів.

Конґресові провідники згодилися докласти своїх старань до ухвалення нового податкового закону ще цього року, хоча його головні постанови мали би ввійти в життя з 1. січня 1944. року.

ДАЛЬШІ ПРОТЕСТИ ПРОТИ АНТИ-СТРАЙКОВОГО ЗАКОНУ.

ВАШИНГТОН. — Виконний уряд Конгресу Промислової Організації та юнії візників, що належить до Американської Федерації Праці, вислали до президента Рузвелта телеграми з домаганнями заветувати проти-страйковий проект Конелія й Смита.

Президент Рузвелт ще не дав ніякого натяку, яке становище він думає заняти до проєкту. Тимчасом в краю почалося кілька нових страйків.

ҐУБЕРНАТОР РАДИТЬ САМОСУД ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

ВАЛДОСТА (Джорджія). — У своїй промові до повітових мирових суддів, зібраних на конференції Федерального Бюра Інвестиґації, говорив ґубернатор Арнол, що проти страйкуючих робітників воєнних промислів можна би вжити „смоли, дещо піря й шкіри" (батогів).

ВИБУХ ВУЛЬКАНУ В МЕКСИКУ.

МЕКСИКО. — Потоки ляви, що випливає з вулькану Паракутін, загрожують знищенням дрібним оселям у його підніжжю.

Підчас недавного прояву активности повстав новий кратер у боці гори й туди вулькан став тепер викидати гази, полумя й потоки ляви, що поступають зо скорістю одної третини милі на день. Вітри несуть на околицю попіл. Зпід землі доходить постійний гуркіт, який разом з потрясеннями землі ширить серед населення поляку. Населення має одначе надію, що горби між вульканом і оселями здержать потоки ляви.

Президент Арґентинського Режіму про Свої Пляни

БУЕНОС АЙРЕС. — Президент Петро Рамірес видав пресі приготовану заяву, що, мовляв, військова революція не має на цілі тривати в безконечність, але очистити край і привернути правильний політичний порядок. На запит щодо заграничної політики, Рамірес заявив, що він думає оставати в тісному звязку з іншими американськими републиками й держатися „справжньої" невтральної лінії супроти решти світу. Коли його спитали, чи він демократ, Рамірес відповів: „Що є Арґентина? Що вона, то й я".

ФІНЛЯНДІЯ ЗНОВУ ПЛАТИТЬ ДОВГИ

ВАШИНГТОН. — Фінський уряд знову почав сплачувати свої воєнні довги й передав американському скарбови 168,945 долярів.

Фінляндія платила була правильно свої воєнні довги, поки не прийшло до війни між нею й Росією, коли конгрес признав Фінляндії мораторію, котрої одначе не продовжено, коли Америка найшлася в війні, а Фінляндія вела далі війну проти Росії.

У ҐВАДЕЛЮП БУЛА РЕВОЛЬТА

У Ґвадалюп, французькій кольонії в Західній Індії, вибухла була вночі 4. червня револьта проти адмірала Роберта. Револьту повів М. Валентіно, президент загальної ради острова Ґваделюп. Повстанці захопили тільки радіову станцію й розбіглися, як на них почали стріляти з гармат французького воєнного корабля.

БОЇТЬСЯ ЗДАЧІ ІТАЛІЇ

НЮАРК (Ню Джерзі). — Рон Варінґ, краєвий командант Американського Леґіону, висказав у своїй публичній промові надію, що Аліянти незволять Італії здатися, бо, мовляв, це наложить на Аліянтів тягар удержувати італійців.

У ній промові, виголошеній на Святі Прапора, Варинґ критикував теж федеральний уряд за поблажливу поведінку супроти Джана Люиса.

Департамент Війни про Успішну Боротьбу Американських Бомберів з Німецькими

ВАШИНГТОН. — Департамент війни оголосив надзвичайно цікавий звіт про воєнні операції американської повітряної сили, що є стаціонована в Англії, звідки налітає на Німеччину і ті краї, що є під її окупацією. Отже звіт вичисляє 18 налетів, подаючи точно день і місцевости, які були в тому дні бомбардовані, як теж, який був вислід. Отже виходить на яв, що американські летуни знищили в тих налетах 571 націстських літаків, а про 187 можна казати, що вони можливо теж були знищені. Крім того ушкоджено 231 ворожих літаків. У всіх тих повітряних налетах і боротьбах американці втратили 106 літаків. Це значить, що на 6 ворожих літаків, американці тратили одного. Це виявляє наглядно, що американські бомбери є першої якости. І, очевидно, те саме можна сказати і про американських летунів. Бож треба брати ще й те під увагу, що американці бомбардували такі німецькі бази, як Кіль, Бремен чи Вільгемсгафен, що мають найсильнішу проти-летунську охорону.

З ФРАНЦУЗАМИ ЩЕ ТАКИ ДАЛІ НЕ ВСЕ В ПОРЯДКУ

АЛЬЖІР. — Як тяжко довести в політиці до згоди і порозуміння, пізнати найкраще по тому, що діється в французькому таборі. Боротьба між ґен. де Ґолем і ґен. Жіродом іде ще далі. Ґен. де Ґоль стоїть при тому, що треба позбутись усіх тих, що мають чи мали щонебудь спільного з урядом у Віші. Далі він вимагає, щоби він став в новозорганізованім Французькім Комітеті Національного Визволення комісарем народньої оборони, який керував би армією, маринаркою і повітряними силами, а ґен. Жірод, щоби був йому підпорядкований як командант сухопутних сил. Та кажуть, що виграє „умірковааа ґрупа", що становить більшість в Французькім Комітеті й є за те, щоби ні ґен. де Ґоль, ні ґен. Жірод не перебирали повної відповідальности за оборону краю.

АМЕРИКАНСЬКІ СУБМАРИНИ ЩЕ ДАДУТЬСЯ ЯПОНЦЯМ ДОБРЕ В ЗНАКИ

ВАШИНГТОН. — Френк Накс, секретар маринарки, згадуючи підчас пресової конференції про те, що американські субмарини знищили досі 256 ворожих кораблів, додав, що вчера знищили вони ще 12 нових японських кораблів. Та це є ніщо в порівнанню з тим, що наступить. Як японці напали підступно на Перл Гарбор, то Злучені Держави мали тоді всього 111 субмарин, а зачато будувати 73. Від Перл Гарбор американці втратили 8 субмарин, казав Накс, але їх заступило вже много, а много разів більше число.

АМЕРИКА РІШЕНА ЗНИЩИТИ ЯПОНІЮ В ЯКНАЙКОРОТШІМ ЧАСІ

ЧУНҐКІНҐ (Китай). — Таке заявив по своїм повороті з Вашинґтону ґен. Джозеф В. Стилвел, командант американських сил в Китаю, Індії й Бурмі.

ТІ ДВА ҐЕНЕРАЛИ.—Ґенерал Шарль де Ґоль, провідник Воюючих Французів, робить перегляд почесної вґардії в північній Африці, у приявности ґенерала Жірода (перший зліва). Питання єдности французів обертається довкола питання згоди між цими двома провідниками, котрі раз годяться, то знову розходяться.

РІШАЛЬНА ХВИЛИНА НАБЛИЖАЄТЬСЯ, ЗАПОВІДАЄ РАДІО З РИМУ

ЛОНДОН. — Римський радіовий коментатор візвав італійців бути приготованими на те, що „наближається рішальна фаза". В подібний спосіб говорили інші радіо-передачі, як з Риму так і Берліну. А заразом розповідали, що Аліянти вже нагромадили велику морську силу, потрібну для інвазії. До цього додавали, що бомбери „Осі" нанесли тій „інвазійній фльоті" чимало шкоди. Навіть говориться про „велику морську битву", що має ще далі тривати. І то десь на водах Середземного моря між Мальтою, Бізертою і Сицилійським побережем. Найбільше кораблів має бути в Бізерті. Німецький комунікат подає, що бомбардуючи цю пристань „знищено найменше 20 барж". Заключення з цього таке, що Аліянти готові зачати інвазію ще цього тижня, мабуть пробуючи здобути Сицилію або Сардинію. З цього, що сказано через італійське радіо до народу, виходилоб, що уряд не так то дуже довіряє населенню, коли грозить грубими карами, якщо хтось, що завважив ворожі сили, чи навіть тільки ворожих аґентів, не дасть зараз про це знати.

МОЖЕ БУТИ І ПЕРЕРВА В ОПЕРАЦІЯХ.

ЛОНДОН. — В міродайних колах міркують так, що хоч Аліянти навіть випередили свій власний плян щодо підготовки для інвазії, то сама інвазія може бути ще на якийсь час відложена, особливо, коли іде про операції на Середземнім морі. Там нема потреби спішитись з тої простої причини, що погода буде там добра ще довго. Зате інакше представляється та справа на інших теренах війни. А погоди треба для більших повітряних операцій.

ВИДИМІ НАСЛІДКИ БОМБАРДОВАНЬ.

МАДРИД. — Морські бази та фабрики воєнного знаряддя є вже так понищені в Сицилії й Сардинії наслідком аліянтських бомбардовань, що решту матеріялу і машин перевозять до Неаполю в Італії. Також постійну повітряну базу „Осі", що була на полудні, переносять тепер аж до Північної Італії.

ВДАРЕНО ІТАЛІЙСЬКИЙ ПАНЦИРНИК.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтський комунікат подає про дальші бомбардовання Сицилії, зокрема зі найбільшої пристані Мессини. Теж стверджується, що Американські Літаючі Фортеці, що бомбардували 5. червня італійську морську базу в Специї, вдарили бомбою один з трьох італійських панцирників, що був тоді в цій пристані.

АМЕРИКАНСЬКІ РЕЙНДЖЕРС ГОТОВІ ДО ІНВАЗІЇ.

ЛОНДОН. — Десь в Шотляндії є вже тепер велике число молодих американців, що відомі як „Рейнджерс", та що перейшли тяжку школу, таку як і англійські „Командос", щоби відіграти незабаром велику ролю в наступах на „гітлерівську Европу".

„МАЛА ФЛЬОТА" ГОТОВА ДО НАСТУПУ.

ЛОНДОН. — Американські журналісти, що мали нагоду оглядати, що тепер діється на побережжю Англії, кажуть, що вже є нагромаджена „мала фльота", себто, що є величезне число ріжного роду суден, що постійно відбувають ще далі вправи, як здобути гітлерівський „Атлантійський Вал". Кожний відчуває, що кожної хвилини замісць „вправ" може наступити дійсність.

ПОВІТРЯНА БОРОТЬБА НА ЛЕДОВАТІМ ОКЕАНІ.

ЛОНДОН. — Совєтський комунікат подає про завзяту повітряну боротьбу між німецькими і совєтськими летунами, що тривала три години, а відбулась десь на півночі, на водах Ледоватого океану. Німці пробували атакувати совєтський конвой. Який вислід атаку, не знати, бо комунікат про те не згадує.

ВІДДАЛИ КРОВ І ПОЛЕТІЛИ БОМБАРДУВАТИ.

ЛОНДОН. — Війна знає і такі випадки: Англійські летуни відбивали німецький налет на певну місцевість в Англії. Мужва одного бомбера, що був в сусідстві, завважила, що німецькі бомби тяжко ранили декілька осіб, яким треба було негайно перевести трансфузію крови, щоб вратувати їхне життя. Летуни зараз згодились дати свою кров, а віддавши її, посідали до літаків і полетіли бомбардувати територію ворога.

ЩЕ МАЮТЬ ЧОРНИЙ ХЛІБ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Приїзджаючі з Німеччини розповідають, що в Берліні склепи і бюра по більшій части позамикані, бо персонал покликаний до армії. Відчувається великий брак поживи. Бракує городини, хоч це така пора, що повинноб її бути повно. Білого хліба взагалі нема, але чорний ще є. Мяса так якби не було для цивільного вжитку, хіба ще є для дітей, три унції тижнево.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Буря над Проти-Страйковим Проєктом

Мало відай було ухвал конґресу, які стрінулися з таким всесторонним осудом, з яким стрінувся ухвалений при кінці минулого тижня проєкт проти-страйкового закону. Звичайно того роду проєкти, що вирішують справу, яка обходить два противні собі чинники, вдоволяє принаймні одну сторону, хоча він гнівить чи обурює другу. Тимчасом анти-страйковий проєкт Конелія й Смита не вдоволяє ні робітників, ні навіть підприємців.

З боку робітників поважні арґументи проти проєкту підняли робітничі юнії в своїх телеґрафічних закликах до президента Рузвелта заветувати конґресову ухвалу й не дати їй стати законом. Як каже в своїй телеґрамі виконний уряд Американської Федераціз Праці, зорґанізовані робітники вважають обмеження їх права до страйку за приклад фашистівського законодавства. Вони дивляться на законопроєкт Конелія як на драстичну постанову, позбавляючу робітників права до страйку, першу того роду постанову в історії Америки. Вони вважають, що така постанова вдаряє в основну засаду свободи орґанізації, на яку спирається американська форма правління.

Такий крок Федерація Праці вважає непотрібним і зайвим, бо юнії Американської Федерації Праці зобовязалися не викликати страйків, як довго буде тривати війна, і вони своєї обіцянки досі щиро придержувалися. Тому законне позбавлення права до страйку мусить, на їх думку, викликати серед робітників невдоволення, яке мусить відбитися шкідливо на воєнну продукцію й воєнне зусилля.

Невдоволені й підприємці, дарма що протистрайковий проєкт, здавалося би, скріпляє їх руку в боротьбі з робітничими організаціями. Вони не полюблюють постанови ухваленого проєкту про захоплення урядом фабрики, в котрій вибухає страйк, без огляду на те, чи власник відповідає за страйк, чи він за нього невинуватий. На їх думку, така постанова не тільки затемнювала би спірне питання, але й заохочувала би робітників страйкувати з виразною ціллю заставити уряд захопити фабрику під свій заряд.

Правники вказують на різні нельоґічности проєкту: наприклад, на те, що проєкт грозить карами людям, що інших намовляють до страйку, але не грозить ними людям; що самі перестають працювати. Це незвичайно утруднює відповідь на питання, чи перестати працювати як інші перестали працювати, це дозволена перерва в праці, чи змова страйкувати.

Одна велика нюйорська ґазета, що вважається висловником інтересів великого бизнесу, каже, що компромісовий проти-страйковий проєкт це поспішно ухвалена саламаха.

Ледво, чи президент може не заветувати проєкту, що стрічається з таким однодушним осудом з усіх сторін.

ПРОТИ ПОВОЄННОЇ ЕКСПЛЬОАТАЦІЇ

Чим далі, тим основніше підходять Обєднані Держави до того порядку, що має повстати по війні, себто по вигрі Аліянтів. Що голод та нужда є джерелом найбільших лих, а зокрема революцій, державних переворотів, міжнародного хаосу, а вкінці й воєн, не тяжко провірити. Як і не тяжко пізнати з ходу історії, що якщо один край має забагато, а другий замало, то це теж спричиняє конфлікти. Таж многі ще й нині кажуть, що як перша так і ця війна вибухли властиво ніби через те, що світ поділений на тих, що панують над природніми багатствами, чи там сирівцями, і тих, що їх мають замало, чи дуже мало, або, що їх взагалі не мають, коли іде про певні роди, як нафта, вугілля, залізні руди і т. п.

Чи так дійсно є, це вже друга справа, але що ті, що мають великі природні багатства часто використовують їх виключно для свого добра, це вже правда. І тому це таке важне, що Злучені Держави, що є найбагатшим краєм щодо природних багатств, заявляються виразно проти таких практик, щоби природні багатства якогось краю були „експльоатовані" виключно тим краєм чи народом, що цей край замешкує. Саме тепер, з нагоди Харчової Конференції, що відбулася в Гат Спрингс, президент Рузвелт заявився проти такої „експльоатації". Він виразно сказав, що американський нарід є за те, що такі природні багатства повинні бути вжиті для поліпшення життя людей в цілому світі.

Що це є звязане з відомими „Чотирма Свободами" президента Рузвелта — ясне. Бо так є, що ось ті свої чотири точки президент час від часу доповняє і дає їм ширший зміст. Він і тепер доповнив їх зміст ось таким означенням „нашої остаточної мети":

„Збудувати для нас самих для цілого людства такий світ, де кожна людська істота буде мати можливість прожити своє життя в спокою; а теж продуктивно працювати і заробляти щонайменше стільки, щоби вистарчало на необхідні потреби для себе і родини; приятелювати з особами після свого власного уподобання; свобідно думати і молитися; як і вмирати спокійно в тому переконанню, що діти та внуки матимуть ті самі можливости".

Президент Рузвелт переконаний, що отсю „мету" можна здійснити. Харчова Конференція його переконує, що між вільними народами є можлива така співпраця, що може довести до цього, щоб ось такі „мрії" могли стати дійсністю. Та щоби таке сталось, треба в першу чергу всім народам перестати „експльоатувати" інших, себто вживати своєї сили і своїх дібр виключно на свою власну користь.

Як бачимо, мета благородна. І така, що трапляє в самий корінь лиха. Якщоб вона здійснилась, то нема сумніву, що життя в світі покращалоб.

ПОЧУТТЯ ДІЙСНОСТИ

Таж ми всі хиба знаємо, що воно таке дійсність! Так чогож про це питати? Цеж просто все те, що довкола нас діється, й що ми можемо бачити, почувати і ствердити.

Та воно тільки так нам здається, що ми це розуміємо. Ось тому, це не буде ніяка пересада, як що скажемо, що між народами не має другого такого народу, якому би так бракувало почуття дійсности, як українцям, головно українській інтелігентній верстві. І хто знає, чи не якраз той великий брак почуття дійсности не є одною з головних причин особистих й загально народних українських невдач.

Всякий, хто починає якусь свою або громадську роботу, мусить, — як що він бажає мати успіх у тій роботі, — мати почування дійсности. Він повинен знати наперед правдивий, а не у своїй фантазії вимріяний стан справи, до якої береться. Дальше мусить бачити ясно всі правдиві дороги, які ведуть певно до мети і всі перешкоди, які треба усунути на тій дорозі. Найважніше ось тут, щоби людина бачила те в правдивому світлі, що вона саме хоче осягнути. Це може зробити тільки той, хто має почування дійсности. Хто руководиться тільки запалом і бажаннями, а не здоровим розумом, той мусить скорше, чи пізніше зайти в сліпу вулицю, з якої немає виходу, наробивши передтим багато помилок.

У більшій частині наших людей такого почування дійсности не має. Наше щоденне життя дає нам на кожному кроці багато доказів на це. В індивідуальній конкуренційній боротьбі за істновання, українці — коли мали старий край на увазі — змушені були часто уступати зайдам-чужинцям, у яких почування дійсности більше, ніж в українців. Тому українці так часто поодинцем здають позиції в щоденній боротьбі, а й в громадському життю виявляють розбіжність, стремлять і творять таку внутрішню боротьбу, яка їм робить так багато шкоди.

Берім під увагу от, хочби невдачі в українській визвольній боротьбі останніх десятків років. Більша частина тих невдач була рішуче в тому, що українці не мали почування дійсности. І тому при обговорюванню чи вирішуванню національних і суспільних справ руководилися більше почуваннями, бажаннями й фантазіями, бо не було у них почування дійсности.

Більша частина української інтеліґентної верстви шибає думками аж під самі небеса, а не береться за щоденну сіру й тяжку роботу тут на землі. Ось тут і причина, що у нас всякі утопісти, люди, які з правдивим життям народу не мають нічого спільного, всякі реформатори - фантисти і авантурники поривають нераз за собою розмріяні маси. Бо тільки людей без почуття дійсности можна приманити до себе блеском всяких казок і утопій. Тому саме в українськім громадськім життю так багато ніжних провідників, отаманів і аваітурників.

Українську духову енерґію витрачуємо часто на політичні мрії і тугу за якоюсь казковою правдою на світі. Це може бути добре в поезії, та ніколи в тяжкій щоденній практичній роботі. І так, як думками ми уміємо розвязувати всякі найтрудніші справи свої а навіть і чужі, так само ділами ось тут на землі, ми стаємо не придатними.

Треба тільки бувати на українських засіданнях й прислухатись уважно тому всьому, про що і як там говорять люди цілими годинами, а тоді певно зрозуміємо, що то таке почуття дійсности. Ми певні в тому, що як би з українського життя можна було викинути три чверти засідань, то з того вийшла би подвійна користь. Перша для тих людей, що вічно засідають, а друга для самої справи, про яку радять на засіданнях. Та здається, ніхто не є в силі зробити цього, бо назагал як раз ось такі засідання вважається часто за найважнішу народну роботу.

Брак почуття дійсности наробив нам багато лиха. Найбільше відбивається це на нашому молодому поколінні.

У нас аж кишить від молодих старців. По кількох літах безкорисного шамотання під небесами така молода людина попадає в нехіть і здає бій, хоч властиво боротьби в щоденному життю вона навіть не починала. Такі люди пропадають не при роботі, тільки серед настроїв й туги. Вони то дуже часто повні запалу, не знають, що то є практична корисна робота, бо для них вже сама поза невдоволених, являється боротьбою.

Найбільшим лихом поодинокої людини й цілого народу є те, як він стане витрачувати свої сили в боротьбі, а не має при тому почуття дійсности. Тут нічого не поможе; боротьба мусить покінчитися невдачею. А стільки то у нас таких людей, які не беруть на увагу дійсних обставин життя, тільки конче хотять приноровити їх до своїх мрій і фантазій.

Здається, що нікому не треба так дуже як нам людей сильних, розумних, досвідчених, які зуміють дати собі раду всюди і пристосуватися до правдивих умов життя. Тільки робота таких людей виведе нас із того зачарованого кола, в якому ми тепер крутимося на одному місці.

На королівському дворі в Анґлії є один дуже знаменний звичай. А саме анґлійський король висилає свої діти, як вони підростуть, на короткий час як простих челядників у варстат ремісника. Там вони мають не тільки щось навчитися, але також пізнати, що воно таке праця взагалі.

І не в тому тут справа, щоби молода людина пізнала основно умови людського життя. Це просто неможлива справа. Та важне тут те, щоби у неї виробився інстинкт почування реальної правди, тої інтуіції; яка потім дає їй змогу зрозуміти в другої людини її бажання, стремління й діла та бачити в правдивому світлі інтереси свого народу. Одним словом, щоби вона мала почування правдивої дійсности.

Вісти з Канади

(Надіслане до „Свободи").

Конґрес уже недалеко...

Наближається важна подія в життю канадійських українців. Це Конґрес, скликаний Комітетом Українців Канади. Це буде свого роду перша загальна маніфестація канадійсько-українського громадянства, що є національних поглядів, себто, що не-комуністичних. Загал є дуже зацікавлений тим Конґресом, а це дуже важне, бо досі так було, що тої цікавости було таки ще замало: як для справ канадійських, так і українських. Ось те загальне зацікавлення є найкращою ґарантією, що Конґрес буде успішний.

Не забувають за українську справу.

Канадійські українці свідомі того, що тепер треба звертати головну увагу на те, щоби виграти війну. Це є перше й найголовніше наше завдання. Та воно не стоїть в нічому на перешкоді тому, щоби памятати і за долю українського народу і України. Що канадійські українці про це не забувають, видно найкраще з того, що радили на зїзді Українського Національного Обєднання (У. Н. О.) в Торонто, що відбувся в травні, чи на їзді Союзу Українців Самостійників (СУС), що теж відбувся в Торонто. Як на одним так і другім були реферати про українську справу. І на обидвох зібрані заявились, що господарем в Україні ловинен стати український нарід.

В одній з резолюцій СУС сказано, що він, як організація канадійських громадян, має право відкликатись до публичної опінії в тій справі, щоби при повоєнній відбудові Европи піддержано слушні домагання українського народу в справі свободи і рівности.

Слава борців живе.

В неділю, 30. травня о. д-р В. Кушнір відправив в церкві св. Володимира і Ольги в Виннипеґу панахиду за українських борців, що полягли в боротьбі за волю України, чи були замордовані злочинною ворожою рукою. Ось такі панахиди були відправлені й в інших церквах, як і відбувались по ріжних товариствах сходини, присвячені памяти українських борців, що боролись за Правду і Волю. Правда, вороги українського визволення кричать, як згадується українських борців, не зважаючи на те, що молимось, щоб Господь допоміг визволити Україну спід німецького ярма. Та вороги лякаються, що ми теж і проти того, щоб Україна не пішла в нове ярмо.

Дещо з канадійської статистики.

Підчас перепису населення Канади в 1914 році 22,578 громадян Виннипеґу записались українцями. В Торонті 10,423, а в Монтреалі 5,844.

Що кажуть обсерватори?

Дехто з обсерваторів завважує, що й статистика з 1941 року не виявляє правдивого числа українців в Канаді. Завважено, що в статистиці громадян Ванкуверу українці не є зазначені. Тимчасом знаємо, що в Ванкувері є українці: є дві парохії, греко-католицька і греко-православна; є Український Робітничий Дім і Український Народний Дім; є ріжні також українські товариства. Помилка заходить через це, що українці нарід бездержавний, а Україна в неволі.

Щораз більше погибших.

Приходиться, що раз більше читати, списків — погибших в війні, а між ними знаходять читачі повно українських прізвищ.

Таки буде Самостійна Україна.

Так кажуть наші люди. Адже така велика несправедливість неможлива! Чейже надаремно не ллється кров тих молодців, які бажають свободи для світа й України?

Стара пісонька з царських часів...

Канадійський „Український Голос" питає, чи Богомолець має право називати тих українців, що бажають, щоб український нарід, став господарем на своїй землі, німецько-українськими сепаратистами.

І відповідає: Ех, це стара та нудна пісенька ще з часів царської Росії. Царські міністри взагалі казали, що цілий український нарід видуманий німцями!... Аджеж кожний щирий, свідомий та чесний українець бажає самостійної української держави, — і то такої, що не підлягалаб ні Москві ні Польщі, ні Німеччині, і ніякій іншій державі! Бож ніхто так щиро не подбає про розвій та добробут українського народу як сам той нарід. Цеж ясне як сонце!

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

8)

Галочка, ще кланяючись, накинула очком, що офіцир щось розказував, а як вона ввійшла, так він, уздрівши її, так і замовк, і рука до гори піднята так йому і зосталася, а сам також пильно дивиться на неї, що неначе зїсти її хоче. Галочка, звичайно як дівка, се усе підґляділа, та ще й пуще засоромилася... Перебіглаб мерщій у кімнату і заховалась би, так пан-отець питав її о чімсь, а о чім, вона і не розслухала. Та вже він у друге спитав, а вона, стоячи перед ним, переминається та червоніє, як є калина: а далі вже намірилася, та й сказала:

„Та не знаю... дощ розігнав... там дівчата... теє-то... поїхали..."

— Добре, коли при такому сонечку та вас дощ розігнав. Їдь же і ти, куди хоч. Так сказав Олексій усьміхаючись, бачучи, що Галочка і речи не знайде, що сказати. Не вспів батько сього сказати, а Галочка вже як тая муха улетіла у кімнату.

— Се моя дочка, Семена Івановичу! став казати Олексій. Не положіть на неї гніву, що вона так обрябіла при вас і не зуміла відповіди дати... Галочка притулила своє ушко, та й не дише, щоб дослухатись, що офіцир про неї скаже.

А семен Іванович дивуючись і питається: „Так Галочка твоя дочка?"

— Моя, Семене Іванович.

— „Ну, тепер бачу, що тебе Господь благословив дитятею. Я чув про неї багато чого хорошого, її кріпко усюди похваляють. Бачив разів зо два на ігрищах, красива показалася мені, а тепер, як побачив ближче, так вона, міри нема, як красива. А що найбільш у неї, очи. По очам, Олексію, можна знати, яка у чоловіка душа. Істинно ти щасливий батько, маючи таку дочку добру, розумну, та ще й красиву. Я з роду не бачив такої красивої."

Ніяково то було Галочці, це усе слухаючи.

— Це, Семене Івановичу, що ви мене, по ласці своїй, полюбили, сказав Олексій, так вже і дочку вихваляєте.

— „Ні, Олексію, істинно так. І впять таки скажу, що ти щасливий батько". Тут Олексій став кликати дочку... так кудиж! як їй було вийти? Не сто раз вона чула ,як їй і у вічи казали, що вона дуже красива, так то їй і дарма було. А тепер деб вона ділася, чуючи, що офіцир її похваля; а тут батько кличе: треба його послухати, вийти; а як вийти? як глянути на офіцира ,коли він по очам усю душу зна?... Скрізь землю пішлаб!

Як не виходить Галочка, а Олексій не любив, щоб його не слухали, пішов сам за нею і став її уговорювати, щоб не соромилась та вийшла, бо треба полуднувати лагодити.

„Добреж, таточку, вийду, вийду. Тільки нехай офіцир нічого мене не пита, поки я не роздивлюся".

Олексій увійшов до офіцира, моргнув йому, усміхнулися обидва — і стали своє розговорювати. Збиралася, збиралася Галочка, і як увійшла, забувшись, впять поклонилась, і Семен Іванович вже і не займав її, а тільки як куди йде через хату або прибира що, то очей з неї не спустить, і що розказував Олексієві, забуде, замовчить; а коли Олексій що розказує, то він і не чує нічого.

Агу, огляділась трошки і Галочка, мотаючись тут перед ними; їй вже не так млісно. Прибира, прибира, та прислухаючись до офіцирових річей, і стане, і дослуха усе. Вже й так, як він не бачить її, вона розгляда його; як же на ту пору гляне він на неї, так деб вона ділася?... Це й нераз так траплялося, а усе їй на нього хочеться дивитись, а йому на неї. Серце серцю стало вже вість подавати.

Подали страву, стали вже полуднувати. Галочка пораеться, і присяде і слуха, що вони з писання розговорюють. Якось то Семен Іванович осмілився, та об чім то і спитав Галочку... Господи! трохи ложки не випустила! І не стямилася, де вона сидить; а далі, нічого робити, одвіт дала. Так удруге, утретє... вже Галочка огляділася, вже сміливо говорить і бачачи, що офіцир чесна і добра душа, і що у нього на думці нічого нема поганого, стала смілива: після полудня, упоравшися зовсім, сіла біля свого пан-отця і стала слухати, об чім офіцир розказує. А він про усе розказує, чого Олексій і не знав: як у світі поводиться, де які землі є і що для чого на світі є, об усім говорив і усе знав, бо кріпко розумний був. Олексій знай його розпитує, то про це то про те. Вже і Галочка осмілилась і сама де об чім розпитує; і вже перестала його величати „ваше благородіє", а вже зове, як він звелів: Семен Іванович.

(Дальше буде).

Купуйте Воєнні Бонди!

ДЕРЖАВНА ДОПОМОГА СІМЯМ ВОЯКІВ

Справа державної допомоги сімям покликаних до військової служби стає щораз більше важною наслідком того, що після асентирунку парубків тепер щораз більше забирають до армії жонатих і батьків. Через це приписи про допомогу відносяться до щораз більше людей і безпосередно заторкують щораз то ширші кола населення.

Тільки в армії находиться тепер вже поверх три і чверть міліона вояків, що мають шість міліонів рідних, які дістають щомісячно від держави підмогу або покриття коштів утримання. Сотні тисяч родин моряків і маринарів (морської піхоти, „марінс") дістають подібні місячні чеки від команд, у яких служать їх сини, чоловіки й батьки. Разом вони одержують біля двох біліонів долярів річно. Дві третини тої суми, це частина платні належної воякам, одну третину уряд докладає зі своєї скарбниці. Цього року, наслідком згаданого асентирунку жонатих і батьків, ця сума певно значно збільшиться.

Право на державну допомогу по теперішним законам мають сімї чотирьох найнижчих ступнів вояків, що служать в армії, фльоті, маринарському корпусі і при набережній сторожі. На допомогові суми складаються обтягнення з платні вояків і додатки з державної каси.

Тих, що мають право на допомогу, поділено на дві категорії. До першої так званої „Кляси А" належать жінки й діти покликаних на військову службу. До т. зв. Кляси Б належать батьки, діди, браття і сестри вояків і то тільки тоді, коли їм така поміч справді потрібна.

Жінка рядового жовніра („прайвет") дістає, коли цього потребує, 50 долярів місячно. На ту суму складаються 22 доляри з платні чоловіка і 28 долярів з державної каси. Коли в родині є діти, то вона дістане ще 12 долярів за першу і по 10 долярів за кожну дальшу дитину. Подібні приписи обовязують також щодо розведених жінок, які теж можуть діставати до 50 долярів в місяць, однак в ніякому випадку не більше, як приписані судом аліменти.

Коли воякови приходиться помагати не тільки жінці й дітям, але також рідні Кляси Б, тоді йому обтягають з платні ще 5 долярів, а уряд доплачує додаткову суму, однак в обмеженій висоті.

Підстаршини й старшини ступнів, вижчих ніж чотири найнижчі, можуть також призначити частину своєї платні на утримання ближчої і дальшої рідні. Вони не мусять подавати ніяких доказів споріднення. Держава не дає, одначе, їх сімям ніякої доплати. У всіх випадках допомога сімям вояків виплачується й тоді, коли відносний вояк попав у полон, був інтернований, або пропав без вісти.

Асентирований чи покликаний до активної служби вояк чи моряк має право зажадати, щоб його рідним виплачували допомогу, або давали частину його платні зараз після того, як його візьмуть до війська. Команда і військова адміністрація воліє, щоб вояки самі подавали прохання за допомогу для рідні, однак по закону рідня може також вносити такі прохання до команди, і то безпосередно або через правного представника, чи якусь відповідальну аґенцію. Місяць після внесення аплікації починається висилка допомогових чеків.

Жінки й діти вояків можуть дістати допомогу й тоді, коли зажадають її деякий час після того, як чоловік чи батько пішов до війська. Вони можуть її дістати навіть без згоди з його боку. За те іншим членам сімї виплачується допомогу тільки тоді, коли на це погодиться перебуваючий на військовій службі внук, син чи брат.

Приписи відносно того, які документи треба представити при вношенні прохань на допомогу, є в ріжних родах зброї дещо відмінні. Команда армії жадає від жінок вояків шлюбної метрики (Мерєдж сертификейт) на доказ вінчання, а від дітей метрики уродження або іншого доказу споріднення. Шлюбну метрику може заступити заприсяжене зізнання (афідейвит) духовника або цивільного урядовця, що давав шлюб. Адміністраційні власти фльоти, маринарського корпусу й набережної сторожі не вимагають ні метрик шлюбу ні уродження. За те всі роди зброї вимагають заприсяжених зізнань щодо споріднення в Клясі Б, себто відносно батьків, дідів, братів і сестер.

Рідня Кляси Б, що має право домагатись допомоги на підставі активної служби свого сина, внука чи брата в армії, мусить вносити прохання на спеціяльному формулярі WDAGO FORM 625, який можна дістати у місцевих військових командах, або у відділах Червоного Хреста. Виповнені аплікації треба адресувати так: ARMY OFFICE OF DEPENDENCY BENEFITS, 213 WASHINGTON ST., NEWARK, N. J.

Ближча й дальша рідня вояків і моряків, що служать у фльоті, маринарці, або в набережній сторожі, не мусять виповняти ніяких спеціяльних аплікацій. Вистарчить звичайний лист, який треба заадресувати, як слідує:

До команди фльоти:

BUREAU OF NAVAL PERSONNEL, WASHINGTON, D. C.

До команди маринарського корпусу:

ADJUTANT AND INSPECTOR OFFICE, HEADQUARTERS, MARINE CORPS, WASHINGTON, D. C.

До команди набережної сторожі:

CHIEF MILITARY MORALE DIVISION, U. S. COAST GUARD, WASHINGTON, D. C.

Загальна Рада—ФЛІС

Міжнародня Пропаґанда Поневолених Народів

(Докінчення)

III.

Українська Інформаційна Акція в Злучених Державах.

Частина політичної української іміграції перенеслася по першій світовій війні теж і до Злучених Держав. І тут, в злуці з місцевими силами, теж продовжувала інформаційно-освідомляючу акцію за незалежність України. Вели її теж і американські громадяни українського роду. Аналізуючи цю працю за останніх 20 років треба признати, що у всіх починах наших політичних ґруп, які бралися за цю відповідальну роботу в Злучених Державах, все була добра воля, але не все кермував нею здоровий розум, чи потрібний до цеї праці досвід і політичний такт. Працівники на цій ниві дуже часто забували, що американсько-українське громадянство відмінне від політичної української іміґрації в Европі. Американський українець був і є повним горожанином Злучених Держав і його життябуття звязане з долею, чи недолею цього краю; в першу чергу він зацікавлений господарським, політичним та культурним життям цеї країни.

Безумовно, він цікавиться теж життям народу, з якого вийшов, хоче йому помогти, бо бачить, що Новий Світ живе життям без національного утиску; без релігійних обмежень. Він розуміє, що приміненния цих демократичних засад до старих европейських середовищ принеслоб щастя для цілого людства.

Ось тому вже в 1931 р., за почином українських людей, творяться в ріжних місцевостях Злучених Держав організації, які ставлять собі ціллю:

1) Поширити американські ідеали свободи в цілому світі та при допомозі чужинецької преси боротись з пропагандою, зверненою проти Злучених Держав;

2) Помагати в натуралізації горожан, які законно приїхали до Злучених Держав;

3) Брати участь в політичнім життю, щоби познайомити нових горожан з демократичним устроєм краю;

4) Познайомити американську публику з культурним та інтелектуальним життям інших народів.

При переданню цеї програми товариства „Про Америка", філядельфійська преса подає, що на зборах цеї організації український представник заявив, „що тільки американські ідеали свободи можуть вратувати Европу, а з тим і цілий світ від заглади", та що тому треба ці американські ідеали поширювати в краях, звідки походимо". Як бачимо, то ця програма не дуже відбігає від програми письменника Адаміка, хіба остільки, що українці голосили її далеко ще до війни, заки письменник Адамік думав писати свою книжку. Цікаве й це, що в тих наших осередках, де ширено ось такі думки, пропаґандна наша праця була дуже успішна.

Приходиться ствердити факт, що американський уряд та американський загал відносилися прихильно до наших змагань оборонити український нарід. От згадаймо лише акцію оборони спацифікованої Галичини 1929 р. Майже ціла американська преса стала по українськім боці, а деякі ґазети і журнали містили навіть дуже гострі статті, пригадуючи полякам їх недавне поневолення. Ця акція відбилася широким підгомоном теж в Англії, де ціла низка послів британійського парляменту ставила домагання до уряду помогти нашим братам. Яким духом була овіяна їх праця, можуть виказати між іншим листи, які підписаний одержував від визначних політичних осіб з Англії, котрі заявили готовість помагати цій слушній справі.

А всежтаки, хоч багато вложено тут праці на тому полі, війна заскочила нас неприготованими, що гірше, без проводу.

Якіж причини ось такого положення?

Вони подібні до тих, що були в Чехословаччині, тільки з дуже малими змінами. Коли в Чехословаччині органічну працю вели українські студенти на високих школах, то подібну інформативну працю вели в Злучених Державах українські громади, парохії, українські товариства, а навіть поодинокі наші люди.

Висновок з цього такий, що за промахи декого з них приходилось відповідати цілому громадянству. А в важну хвилю дійшло до того, що наші ґрупи та преса не спромоглися на вдержання хочби одної організації чи Інформативного Бюра для оборони перед розбишацькими нападами на українське громадянство в Америці та на український визвольний рух. Друга причина невдачі, це те, що ми замало звертали увагу, що наша акція в Злучених Державах мусить бути ведена не тільки словом і письмом, але головно ділами; розвоєм наших культурних і господарських інституцій; нашими осягами і нашою збільшеною участю в господарськім, культурнім та політичнім життю Америки.

Канадійські українці добули собі признання в британійській імперії тому, бо наші фармері були там піонірами-будівничими канадійської домінії, а тепер є основою, на якій спирається прохарчування британійської армії. Їм і нам у Злучених Державах припала тепер велика честь, виявити себе знаменитими горожанами цеї дорогої нам землі, а рівночасно й чесними оборонцями української справи. Ми маємо тут добру нагоду показати світови, що нарід, з якого походимо, має велику культуру, йде з духом часу, здібний до самостійного державного життя та має право засісти у вільних народів, вільним колі.

Г.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Зазив взяти участь в параді.

В неділю, дня 20. червня ц. р. відбудеться в Ню Йорку величава парада, під зарядом Ейр Ворден Сервіс, Поліційний Департамент м. Ню Йорку. В параді, яка пройде східною частиною міста візьмуть участь відділи Цивільної Оборони. Запрошено теж і Український Продукційний Відділ Американського Червоного Хреста в Ню Йорку. Цей відділ знаний теж зо своєї праці для оборони нашого краю і старається це добре імя піддержувати дальшою працею.

Цею дорогою наш відділ повідомляє громадянство, а зокрема наших членок, щоби явились в одностроях до нашої домівки під 423 Іст 9 Ст., точно в першій годині пополудни. В параді візьме теж участь банда Молодечого Клюбу церкви св. Юра. Після походу, на розі десятої вулиці і другої евню відбудеться велика маніфестація, де буде теж промовляти український бесідник.

В українській будці наш відділ буде продавати воєнні бонди, як і записувати добровольців, які бажалиб дати свою кров для наших ранених жовнірів.

Віримо, що наш загал прийде точно на означене місце та дасть нам повну допомогу в нашій праці.

Прохаємо жінок прийти в українських строях та негайно зголоситися до нашої домівки.

За Продукційний Відділ Американського Червоного Хреста:

Катерина Джорджа,
предсідниця.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Ювилейна програма Української Щоденної Радіо-Години.

Тому кілька тижнів заповіджено величаву ювилейну програму Української Щоденної Радіо Години, яка існує вже поверх десять років під управою Миколи і Юлії М. Шустакевичів. Ми, звичайні слухачі, ожидали цеї програми без особливого заінтересування, бо чи то перший раз ми чули великі програми на нашій Радіо Годині? За щоденною працею, ріжними турботами, а тепер ще й за ріжними воєнними подіями, здається нема часу присвячувати особливу увагу до українських програм, які автоматично чуємо кожного дня. Ось вона собі існує, хочеш, слухай, а не маєш часу, послухай другим разом.

Вертаючи до ювилейної програми мушу признатися, що вона прибила мене цвяшком до мого радія на цілих 45 мінут. Відбулася вона в неділю, 30. травня. Як звичайно, зачалась відомою музичною темою, після чого дався чути голос директора М. Шустакевича, який коротко заповів ювилейну програму, представляючи концертову орхестру під проводом Герберта Мерца, солістку Доню Стефанію Демрі, а як бесідників о. д-ра С. Тиханського, адв. Івана Панчука, предсідника Української Федерації, управителя стації Гюга М. Ґрея, як теж вступне слово своєї дружини Юлії, яка уже десять років вірно служить цій програмі.

У своїм вступнім слові пані Шустакевич зложила подяку Злученим Державам Америки, якої демократичні права дали можливість вдержання Української Радіо-Години ось тих десять років, бо „ніде на світі не лунало українське слово так свобідно, як під зоряним прапором Америки". А коли згадала Україну, яка тепер спливає кровю й має замкнені уста, то мимохіть стиснуло щось за горло і полилась сльоза „бо в цій хвилині, більше ми не в силі дати Україні, як нашу гарячу сльозу". З кінцем її промови орхестра відіграла американський гимн „Стар Спенґлед Беннер", а опісля Чигиринський Марш, Ярославенка. За тим наступила коротка промова о. д-ра С. Тиханського про значіння радія як комунікаційного середника та про користи, які має громада із Української Радіо-Години. Зазначив, що ця Радіо-Година виконала велику працю в українській громаді Дітройту під оглядом культурним, як рівнож через проголошування ріжних імпрез, національних свят, кампаній за фондами на будову ріжних інституцій, як ось українська католицька церква у Гемтремк, Український Народний Дім на Вест Сайд, даючи в багатьох випадках свій час на промови безплатно. Також на українських програмах ведеться постійно кампанія в ріжних справах нашої держави Америки.

По цім наступила увертура М. Коссака до драми „Ой не ходи Грицю". Це річ велика, багата в ріжноманітність, в якій домінує знана наша народня мелодія. Орхестра грала цю увертуру чудово і з таким життям, що по її скінченні присутні гості в студії віддали дириґентові й орхестрі заслужене признання гучними оплесками.

За тим промовив управитель радіо стації WJLB, Гюг М. Ґрей, заявляючи, що Українська Радіо-Година з усіх чужинецьких програм є ведена найбільш по мистецьки, та що управа стації радіє, маючи в себе таких людей, як п-во Шустакевичі. Він признав, що У. Р. Година положила великі заслуги не тільки для української громади, українських орґанізацій та церков, але теж для державних цілей Америки, ведучи кампанію продажі Воєнних Бондів, даючи місце справам Американського Червоного Хреста, Комюніти Фонду та іншим.

Тепер ми почули сольо пані Доні Стефанії Демрі, яка тим разом дала нам чудову арію з опери „Купало" Вахнянина „Нема мені порадоньки". Співала цю арію надзвичайно добре. Голос в нашої співачки добре вишколений, тому слухається його з найбільшою приємністю.

М. Шустакевич по цім згадав імена довголітніх спонзорів У. Р. Години, які своїми фінансами причинилися до її вдержання через ці довгі роки, а опісля передав імена осіб та інституцій, які надіслали привітні листи й телеграми з нагоди ювилею У. Р. Години. Привіти наспіли від президента Рузвелта і пані Рузвелт, від ґубернатора стейту Мишиґен, Геррого Ф. Келлі, сенатора Артура Г. Ванденберга, та від многих українських установ і наших визначних громадських і культурних діячів, а далі теж і від місцевих директорів ріжних чужинецьких програм та від спонзорів і приятелів. Відтак промовив адв. Іван Панчук, який говорив по англійськи. Він теж підніс заслуги Української Радіо-Години, як і попередні бесідники, а з нагоди „Меморіял Дей" присвятив довшу згадку поляглим американським героям та прочитав передсмертного листа з фронту від українського канадійського вояка до своєї суджені. На мене промов адв. Панчука зробила глибоке враження.

Орхестра відіграла чудову „Думку" Чайковського, а відтак наступило закінчення програми при супроводі орхестри, яка грала „Амеріка Ди Бютіфул". На тлі цеї мельодії пані Шустакевич зложила пошану прапорові й республиці Злучених Держав. Останню фразу цього гимну пані Доня Стефанія проспівала разом з піднесеним могучим акордом орхестри.

Ось так пройшло 45 мінут цеї дійсно величавої і знаменито зааранжованої ювилейної програми, якої враження тяжко описати словами, а треба, було її слухати.

П-во Шустакевичі за свою працю коло вдержання Української Щоденної Радіо-Години десять років дійсно заслугують на велике признання. Наша громада та українські орґанізації, які через минулих десять років ніколи не журилися жадними фондами для вдержання українських програм, віднеслись до наших директорів добре і дали їм реальне признання, бо зложили підчас ювилейної кампанії 1,800 долярів для піддержки українських програм підчас теперішних важких воєнних обставин.

Постійний Радіо-Слухач.

Член У. Н. Союзу Брав Участь у Бомбардуванню Німеччини

Як подає "PLAIN SPEAKER", що виходить у Гейзелтоні, Па., в числі зо суботи, 12. червня, булавний сержант Гнатюк брав участь у повітряному рейді з Англії на Німеччину й в повороті з рейду попав з „фортецьою" в пригоду, з котрої вона з трудом вирятувалася ціла.

„Плейн Спікер" наводить лондонське донесення „Асосіейтид Пресу" про те як бомбардир американської „фортеці", званої „Риґор Мортіс", відкрив по дорозі з Німеччини до Британії, що одна з бомб, скинених з літака, не впала, але зачепилася й звисає з літака. Підчас свого рейду на Німеччину „фортеця" була під сильним обстрілом протилетничих гармат, але вийшла з цього без ушкодження. Тепер їй грозило знищення від власної бомби.

Зочивши бомбу, бомбардир крикнув осторогу телефоном іншим воякам на „фортеці". Вони спершу не вірили вістці, але скоро на власні очи побачили, що це правда. Тоді гарматчик верхної вежі приказав гарматчикови на хвості „фортеці" зійти з хвоста й помогти скинути бомбу. Бомбардир давав пояснення, а два гарматчики по довгих зусиллях відчепили бомбу, котра могла кожної хвилі ударитися об тверді части літака й вибухнути. Бомба впала в Північне море, понад котре літак тоді летів.

Між залогою „фортеці" „Риґор Мортіс" був сержант Петро Гнатюк з Гейзелтону, член У. Н. Союзу. З його родини до У. Н. Союзу належать теж його три брати, з котрих два служить при війську.

О. Костюк.

Вояки—"Командос"

(Стефан Пірс — Огляд нових книжок)

Без жадного попередження фльота британських панцирних байдаків наближається до берегів окупованої німцями Европи. За димовою заслоною їх спустили з британських траспортових кораблів. За пару хвилин пізніше військові відділи, так звані „командос", в повному порядку висаджуються на беріг і зразу приступають до діла. Вони швидкі, енергійні, певні себе, бо мають добру підтримку. Байдаки стоять близько за ними, що хвилини можуть відкрити стріляння, мають запаси амуніції, готові кожної хвилини забрати назад вояків. Ще далі стоять транспортові кораблі, що по закінченні завдання мають відплисти, забравши „командос". Над головою кружляють літаки британських повітряних частин.

Сотки подібних операцій були пляновані і переведені в 1940 році Командою Ріжнозбройних Операцій („Комбайнд Оперейшенс Коменд"), під керуванням віце-адмірала Лорд Луїс Мавнтбатена. Офіційна історія Британської Команди виведена в недавно виданій книжці — Ріжнозбройні Операції — написаній анонімно одним добре знаним британським автором.

Не тільки армія, фльота та повітряна сила співпрацюють в кожній деталі в тім напрямку, але також кожний, хто має брати участь в подібних нападах, проходить докладний вишкіл в одному з відповідних Вишкольних Центрів Ріжнозбройних Операцій. Там він учиться бути спритним, зручним в атаці та вміти знайтися в ріжних обставинах. Крім британських „командос" тисячі інших вояків, членів збройних сил Союзників, перейшли такий самий вишкіл у тих самих центрах. Вояки з Вільних Французів, чехи, поляки, голяндці, норвежці, бельгійці та американці були підготовлені битися разом з „командос".

Їх гасло — „Обєднані — переможемо", вишкіл та стратегія до того направлені. Вояків учать бути моряками, моряків — вояками. Старшини і рядові трьох родів служби (військової, морської та повітряної) пізнають обовязки та спосіб життя.

Вояк-командо вчиться, як користуватися переносною зброєю — рушницею, кулеметом, проти-тенковою рушницею, трьох-цалевим моздіром, бо часто йому доводиться користуватися ріжною зброєю, яка є під рукою. Він має вчитися як пристосовуватися до ріжної місцевости, ріжної погоди і для того він повинен бути фізично і душевно загартованим. Є звичайною справою для тих вояків під час вишколу машерувати в боєвому порядку поверх 60 миль за 20 годин, несучи припасів на кілька днів і все, що вояк потребує. Вояк-командо може дістати наказ звитися за пару годин на параду до місця, віддаленого на 100 миль. Як він туди дістанеться — це його справа, але він там мусить бути в призначений час. Він також мусить навчитися як плисти з тяжким накунком, як управляти ґумовим човном, яких вживається для того, щоби дістатися від підводного судна до берега, та пізнати іншу техніку війни на суходолі.

Перший рейд парашутистів відбувся в Кампані, в глухій частині південної Італії. Парашутисти спустилися коло призначеного місця — водопровідне спорудження через малий потік Трагіно. Спорудження було негайно зруйноване, малий міст зірвано, щоб унеможливити скоре направлення. Виконавши своє завдання вояки відступили на захід через болото і сніг. В той час їх побачив один фармер і дав про них знати. В короткім, з вершка гори вояки бачили, як підходять люди, шукаючи за ними. Спереду бігли сільські пси, далі діти, за ними їх матері, накінці чоловіки та озброєна поліція. Вояки-командос були змушені піддатися, бо булиб потерпіли діти і жінки. Захоплення тої частини спричинило велике стурбовання в Італії. До того району не допускали нікого з невтральних, а військові уряди голосно заявляли, що спроба „командос" була „цілковито невдачною".

В листопаді 1941 року відділ „командос" мав завданням напасти на дім ґенерала Ромеля в Беда Літорія, в Північній Африці. Через холодний вітер і проливний дощ вояки лежали заховані, доки зрештою могли наблизитися до дому. Капітан постукав у двері. Почувши, що він дає наказ німецькою мовою, вартовий відчинив двері і заразже був обезброєний. Люди в домі побудились, збігали на долину з горішнього поверху. Почалась стрілянина. Світло згасло. Перешукавши цілий дім, вояки побачили, що ґенерала Ромеля не було в дома. Але підчас стрілянини забито трьох німецьких полковників та чимало вояків.

До ріжнозбройних операцій відноситься напад на Дієп, на Сен Назер, де були понищені шлюзи, напад на Мадаґаскар та Північно-Африканська кампанія. Ґебельс підсміхувався з нападів „червоних індіянів", покритих болотом і листям. Але він певно почуває себе ніяково, не знаючи, коли й де можна сподіватися удару. Мораль німецької армії підривається в той час, як завзяття і відвага підбитих народів зростає. Малі народи стало збільшують свій спротив і боротьбу, знаючи, що прийде день, коли десь на Европейському континенті Обєднані Держави нанесуть удар в саме серце їх ворогові. Рейди, хоч як успішні, були поки що тільки підготовкою, здобуттям досвіду для останнього удару.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Союзовець з Філядельфії. — Там Вам до „Америки" ближче, то чому не піти до редактора і не запитати, звідки то він має інформації про „українських політиків" і їхнє „братання з польськими пропаґандистами". Тим більше, що, як пишете, є Ви теж і членом Провидіння. Дивує Вас, як то сталось, що „Америка" так обєдналась з большевицькими У. Щ. Вістями, бо передше подала таке, що було в тій большевицькій ґазеті, а тепер У. Щ. Вісті ніби „відвдячуються" і передають те, що пише „Америка". Нам здається, що всі ті „інформатори" з Ню Йорку, чи ті, що в Ню Йорку розпускають сплетні, є одні й ті самі, що передше пускали ріжні сплетні та оклевечували українських людей в тій шматі, що звалась „Ди Авр", а яка тепер вже не виходить. Видно, що ті „інформатори" остали тепер без „джабу" і пробують вносити в українське громадянство роздор через когось іншого. Зробите добру роботу для справи, як підете до редактора „Америки" і скажете просто так: Домагаюся від Вас сказати отверто, який то редактор „української поважної ґазети" і який „секретар української поважної організації" складали „візиту" редакторови польської ґазети „Нови Сьвят" в його кабінеті? А як той польський редактор віддав візиту, то де й кому? Ще скажіть: Пане редактор „Америки"! Це тепер поважні часи, а що ця ґазета є органом католицької організації, якої я є довголітним членом то мене дивує, як може вона писати, що якісь українські редактори і секретарі ведуть з поляками коншахти за Польщу „од моржа Чарнего до моржа Бялего". А як пише, то, очевидно, мусить мати якісь певні відомости, одержані від якихось чесних, серіозних і відповідальних людей. І мусить тут іти теж і про якусь дійсно важну справу, бож інакше годі припустити, щоб якийсь відповідальний за свої вчинки редактор міг дати місце такій писанині та ще те саме, і подібне, у ґазеті повторяти. Бож повторення, значить уже провірення! А тоді й більший промах і більша вина, якщо якусь неправду повториться, хоч знається, що це неправда. Очевидно, що так, як написали „Америка" оправдує Вас запитати і редактора „Свободи" і секретарів У. Н. Союзу, чи вони дійсно складали „візити" польському редакторови. Щодо цього заявляємо, що якщоб Вам хто таке сказав, що вони складали, то можете йому плюнути прямо в очі й сказати: Брешеш! Можете питати, як схочете, ще й за „Кафе Руж" в Пенсилвенія Готель і спитати і про ту конференцію „з семеро осіб" з редактором і секретарем, а дізнаєтесь ще більше про те, як, хто й в якій цілі ширить брехні. А вже це, чи випадає в „Америці" вмішувати „справу з єпископом" навіть до таких сплетень як ці, то це вже діло „духовних управителів" чи предсідників, що є священиками і повинні краще інших на тім визнатись. Як їм з тим добре, то це не наше діло.

Писати в католицькім часописі про „відплату", якось звучить не дуже то по християнськи, пишете нам далі. Відповімо: а чи церква чи віра можуть відповідати за редактора, що взявся редаґувати католицький часопис і держиться тільки Старого Завіту, себто відплати і то ще відплати опертій на неправді, забуваючи, що існує ще й Новий Завіт, що проповідує дещо інше, очевидно в такому випадку, якби сталося щось таке, де булоб взагалі за що відплачуватись. Та це вже можна дарувати! Зате — справа з ширенням переполоху і хаосу в громадянстві є такою, якій годі потурати. Можна-ж і „відплачуватись", але не зі шкодою для загальної справи і то ще в таких важних часах як теперішні.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СТЕМФОРД, КОНН. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 5. пополудні, в церковній гали на Ґрінсіч Еве. Просимо всіх членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, прийти точно на час, бо є важні справи до полагодження. Кожний член має забрати собі свій чек на дивіденду від У. Н. Союзу. Буде піврічне справоздання уряду і контролі. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглі вкладки. — В. Карий, предс.; В. Блащук, кас.; І. Михайлошин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 19. червня, в 8. год. ввечір, в церковній гали св. Юрія, 217 Іст 6. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

АЛІКВІПА, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 120, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі. Обовязком є всіх членів прийти на ці збори, де почуєте звіт контролі за пів року. Взиваємо тих членів, що ще не забрали своєї дивіденди, прийти і взяти свої чеки. — За уряд: С. Ятчишин, предс.; І. Манастирський, секр.-кас.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 20. червня, в год. 2. пополудні, в льокали У. Н. Дому, 237 Ґовн Еве. Просимо всіх членів і членкиць прийти точно на означений час. Хто ще не отримав дивіденди за рік 1943 прошу зголоситись на цих зборах. — Ф. Гулька, предс.; В. Лелет, кас.; Н. Головачук, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Збори відділу 177 відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 1. пополудні, 18 Пілґрем ул. Прошу членів місцевих і позамісцевих прийти на час і заплатити вкладку там, де відбуваються збори. — С. Саска, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Напоминаємо довгуючих членів заплатити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі були суспендовані в травні, нехай зголосяться цего місяця, то будуть приняті наново. Кожний член отримає дивіденду від У. Н. Союзу на цих зборах. Вступайте громадно до У. Н. Союзу. — І. Савчак, пр.; К. Миньо, кас.; І. Маркович, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Піврічні збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 20. червня, в церковній гали, 127 Парк ул. Взиваємо всіх членів прийти на 1. годину пополудні, бо є важна справа, припоручена з Вор Департаменту з Вашингтону. — П. Возняк, предс.; К. Стасюк, кас.; М. Сампара, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 20. червня, точно в 12. годині в полудне, де звичайно. Просимо членів прийти, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: Г. Сайкевич, предс.; С. Федірко, кас.; П. Саламаха, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Просимо членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Рівнож відділовий секретар роздасть членам чеки як дивіденду з У. Н. Союзу. Просимо заплатити свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 20. червня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Приявність всіх членів на зборах є конечна, бо є важні справи до порішення. — Уряд.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Відділ 73 повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 19-го червня, в 7. годині ввечір. Обовязком членів є вирівнати свої місячні вкладки, щоби секретар міг зробити піврічний звіт для контролі. Всі члени мають забрати свою дивіденду. — Відділовий уряд.

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, буде мати місячні збори в неділю, 20. червня, зараз по Сл. Божій, в школі парохіяльній. Просимо всіх членкиць прийти на ці збори, бо будемо мати важні справи до полагодження. Кожна членкиця має взяти свій чек на дивіденду від У. Н. Союзу. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Катерина Ґабрівська, фін. секр.; Параня Ризун, кас.; Домінійка Романович, рек. секр.

ЙОНГСТАВН, О. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 140, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в церковній гали, 526 Вест Рейн Еве. По справозданню члени повинні забрати свої чеки дивіденди від У. Н. Союзу. — За уряд: С. Роган, предс.; М. Когут, кас.; І. Кравець, секр.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 20. червня, в гали парохіялный, 803 Фронт стр., у 5. годині пополудні. Просимо членів прийти на означений час. Буде справоздання за 6 місяці і кожний член дістане свою дивіденду. Довгуючі члени, коли не заплатять своїх вкладок найдалі до 25., будуть суспендовані. — За уряд: Й. Матковський, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 19. червня, в годині 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30. Прохаємо всіх членів прийти на ці збори та забрати чеки на дивіденду за 1943 рік. — Уряд.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. — Піврічні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 296, відбудуться в неділю, 20. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 1400 Фот ул. Обовязком є кожного члена бути на цих зборах. Хто з членів ще не дістав дивіденди, то на цих зборах дістане чека. Просимо членів прийти на означений час. Довгуючих членів просимо вирівнати залеглі свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — За уряд: Д. Любінецький, предс.; М. Земледух, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 14. червня 1943 р. помер
АНТІН БАГРИНОВСЬКИЙ,
член Братства св. О. Николая, від. 5. У. Н. Союзу в Асторія, Л. Ай., Н. Й.

Похорон відбудеться в четвер, 17. червня, в годині 10. рано, з православної церкви св. Володимира, Іст 14-та вулиця в Ню Йорку. Просимо членів прийти на цей похорон з Братською відзнакою.

П. Барнич, секр.

Дня 10. червня 1943 р. помер у 58. році життя
МИКОЛА ДВОРЧИН,
член Тов. Зап. Січи, від. 75 У. Н. Союзу в Дітройт, Мич.

Покійний походив з Бертешова, пов. Бібрка, Зах. Україна. До У. Н. Союзу вступив 1921 року. Полишив жену Агафію, трох синів і дві доньки, та внучку. Похорон відбувся в понеділок, 14. червня, з дому жалоби, 5438 Daniels St., до української кат. церкви при Кліперт улиці. — В. Й. П.!

Уряд і члени від. 75.

Дня 2. червня 1943 року помер у 62. році життя
ІВАН КУПІДА.
член Тов. Січи, від. 136 У. Н. Союзу в Карнеґі, Па.

Покійний походив зо села Наґірчини, повіт Перемишль, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 1915 року. Оставив у смутку жену Катерину, 3 сини, що служать в армії Злучених Держав, і одну дочку. Похорон відбувся 6. червня 1943 при участи родини і членів Тов. з католицької церкви св. Івана Хрестителя в Микизракс, Па. Поховано його на Чартірз цвинтари в Карнеґі. — В. Й. П.!

Василь Копко, секр.

ТАРЗАН, ч. 785. Поцілений.

Перший вистріл з кружляка поцілив й вибив у човні велику діру.

Деякі моряки збилися гурмою в іншу кімнату й замкнули поспішно залізну браму.

Інші пробували відкрити кімнату, але механізм був зіпсований.

Тимчасом Тарзан дивився, як вода масово валила до човна й дивувався, як йому врятуватися.